

**RUCH OBIEGOWY
ZIEMI I JEGO
KONSEKWENCJE**

**BLANDYNA
ZAJDLER**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii dla szkoły podstawowej kl. VI

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Ruch obiegowy Ziemi i jego konsekwencje

Cel ogólny

Poznanie następstw ruchu obiegowego Ziemi.

Cele szczegółowe

O. wyjaśnia następstwa ruchu obiegowego Ziemi;

- wyjaśnia, dlaczego na Ziemi występują pory roku;
- demonstruje ruch obiegowy Ziemi.

Metody/Techniki/Formy pracy

Lekcja ćwiczeniowa z filmem, praca w grupie „równym frontem”.

Środki dydaktyczne

Podręcznik, globusy, film pt. „Ruchy Ziemi”, który jest dostępny na stronach Scholaris, tellurium lub do demonstracji: lampa jako źródło światła i po 4 globusy dla każdej grupy.

Przebieg lekcji

1. Faza wstępna

N. nawiązuje do obserwacji w terenie, prowadzonych w klasie IV, pyta czy uczniowie wiedzą, dlaczego droga Słońca nad widnokretem jest raz długa, raz krótka, a kiedy dzień jest równy nocy?

Rozmawia z uczniami, kiedy dzień jest najdłuższy, a kiedy najkrótszy. Pyta uczniów czy dostrzegają związek między czasem a wędrówką Słońca nad widnokretem?

U. przypominają sobie daty, wyznaczające początek astronomicznych pór roku i zapisują je na tablicy.

2. Faza wykonawcza

N. prezentuje film ze strony Scholaris (bez własnego komentarza), prosi uczniów o uważne obejrzenie prezentacji.

N. dzieli uczniów na 4-osobowe grupy, rozdaje globusy oraz lampki. Przydziela zadanie, wyjaśnia, że wszyscy pracują według ustalonej instrukcji w zadaniu. Pierwsza grupa, która się zgłosi, będzie prezentowała swoje ustalenia, pozostali mogą uzupełniać prezentację kolegów.

Zadanie

Macie zaplanować ćwiczenie, obrazujące drogę Ziemi dookoła Słońca.

Prezentacja powinna pokazać oświetlenie Ziemi w czterech porach roku. Macie za zadanie wyjaśnić przyczyny zmian oświetlenia Ziemi podczas czterech pór roku.

Przygotujcie się do prezentacji waszego ćwiczenia dla całej klasy (czas na zadanie to 10 minut).

U. prezentują wykonane zadania, pozostałe grupy natomiast uzupełniają prezentację kolegów własnymi pomysłami.

N. omawia z uczniami następstwa ruchu obiegowego Ziemi.

U. wykonują listę następstw ruchu obiegowego Ziemi.

3. Faza podsumowująca

Można jeszcze raz pokazać filmik.

N. omawia strefy oświetlenia Ziemi, rozmawia z uczniami, dlaczego warto znać następstwa ruchu obiegowego ziemi (np. podczas planowania wyjazdu na wakacje do ciepłych krajów w styczniu). Podsumowuje pracę grup, może podczas tej lekcji wystąpić samoocena grup lub ocena koleżeńska.

Komentarz metodyczny

Podczas lekcji powinna wystąpić prezentacja animacji, bądź demonstracja przy użyciu modeli (np. tellurium) ruchu obiegowego Ziemi. Należy wyjaśnić, jakie są następstwa ruchu obiegowego Ziemi. Omówić zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku, nawiązując do wiedzy uczniów z klasy IV. Zagadnienia te są trudne dla ucznia ze SPE, dlatego można mu ponownie pokazać filmik.

Nauczyciel może przygotować własną prezentację ruchu obiegowego Ziemi lub wykorzystać zasoby Scholaris, czyli animację pt. *Ruchy Ziemi i Ruch Ziemi dookoła Słońca*.

Ważne

Uczeń ze SPE realizuje wymagania ogólne zawarte w Pp.:

Opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów. Wykształcenie umiejętności efektywnego prowadzenia obserwacji.

Kompetencje

Matematyczne i z zakresu nauk przyrodniczych oraz przedsiębiorczości.